

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Біолого-технологічний
Кафедра Технології кормів і годівлі тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Наукові основи годівлі ВРХ

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

Технологія виробництва молока і яловичини

за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2021

Розробник: _____

Потур В.В.,

каед. с/г наук, факультет

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(вчений

ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Технології кормів і годівлі тварин	протокол від <u>7.06.2021р</u> .№ <u>13</u>
	Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

Опара В.О.
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____

(підпис)

(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: _____

Опара В.О.
(ПІБ)

Бондаренко Ю.В.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(А. Варанек)

(підпис)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 07.09 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Наукові основи годівлі ВРХ							
2.	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технології кормів і годівлі тварин							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Технологія виробництва молока і яловичини/204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва							
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	-							
6.	Рівень НРК	7 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр, 15 тижнів							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		стац.	заоч.	стац.	заоч.	стац.	заоч.	стац.	заоч.
		10		-	-	12	-	128	
10.	Мова навчання	Українська							
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Попсуй В'ячеслав Васильович							
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри Технології кормів і годівлі тварин кабінет 319 головного корпусу ея. адреса: vvp72@ukr.net консультації: щосереди 13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ .							
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна Наукові основи годівлі ВРХ сприяє підготовці фахівців, здатних розв'язувати практичні проблеми професійної діяльності в галузі виробництва продукції							

		<p>тваринництва з питань організації нормованої годівлі ВРХ.</p> <p>Основні теми, які підлягають вивченню: Хімічний склад та поживність кормів. Обмін речовин та енергії в організмі тварин.; корми; поживність кормів; нормована годівля тварин..</p> <p>В результаті вивчення освітнього компонента студент буде здатен оцінювати та аналізувати: якість кормів та кормову базу господарства; склад та поживність фактичних раціонів ВРХ, технологію годівлі ВРХ; рецептуру комбікормів та балансуєчих кормових добавок; організувати нормовану годівлю ВРХ з метою ефективного ведення галузі.</p>
13.	Мета освітнього компонента	<p>Формування у студентів знань, умінь щодо систем оцінки поживності та якості кормів за комплексом показників, систем нормування годівлі ВРХ, особливостей технологій годівлі ВРХ різного віку; набуття навичок щодо методів і способів розрахунків оптимальних раціонів для ВРХ, у тому числі з використанням сучасних програм для ПЕОМ.</p> <p>Освітній компонент спрямований на досягнення фахових програмних компетентностей, що реалізується через дисциплінарні результати навчання, зокрема здатність до складання раціонів для ВРХ та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень а також на основі існуючих норм потреби в поживних, мінеральних та біологічно-активних речовинах навчитися складати збалансовані повнораціонні комбікорми та кормові суміші, які б забезпечували заплановані відтворювальні показники, ріст та розвиток молодняку, рівень збереженості та високу продуктивність ВРХ.</p>
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>Освітній компонент є основою для ОК3 Сучасні технології кормів і кормових добавок, ОК4 Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва, ОК9 Селекція високопродуктивних корів молочної худоби, ОК10 Технології скотарства із застосуванням іноземної мови за фахом</p>
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf</p> <p>У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до</p>

		<p>поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента:</p> <p>виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності.</p> <p>За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»); – арешт або обмеження волі, або позбавлення волі.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1569

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)	Як оцінюється РНД
	ПРН 13	
ДРН 1. Визначати особливості травлення, обміну та засвоєння поживних речовин раціону	x	Індивідуальне завдання, проміжна атестація, підсумковий екзамен
ДРН 1. За результатами органолептичної оцінки та лабораторних досліджень встановити відповідний клас корму та ефективність його використання в раціонах тварин	x	Індивідуальне завдання, проміжна атестація, підсумковий екзамен
ДРН 2. Складати раціони для тварин	x	Індивідуальна

різних статево-вікових груп великої рогатої худоби і визначати їх біологічну повноцінність та продуктивну дію.		розрахункова робота, підсумковий екзамен
ДРН 3. Аналізувати фактичні та складати оптимізовані раціони для ВРХ	x	Індивідуальна розрахункова робота, проміжна атестація, підсумковий екзамен
ДРН 4. Організувати годівлю ВРХ відповідно до сучасних норм та вимог	x	Індивідуальна розрахункова робота, підсумковий екзамен
ДРН 5. Розробляти та впроваджувати нормовану годівлю ВРХ	x	Індивідуальна розрахункова робота, підсумковий екзамен

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		Пз		Лаб. з				
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денн	заоч.	
Тема 1. Наукові основи повноцінної годівлі тварин 1. Оцінка поживності кормових засобів за хімічним складом. 2. Обмін речовин та енергії в організмі тварин. 3. Мінеральні елементи та	2				2		26		1, 2, 3, 4, 5, електронні ресурси

вітаміни у структурі кормових засобів і обміні речовин в організмі тварин.								
Тема 2. Технологія кормів та оцінка їх якості 1. Об'ємисті корми 2. Концентровані корми. 3. Кормові засоби тваринного походження. Корми мікробного і хімічного синтезу. Мінеральні, вітамінні та інші добавки.	2				2		26	1, 2, 3, 4, 5,
Тема 3. Нормована годівля великої рогатої худоби 1. Годівля молочних та м'ясних корів і бугаїв-плідників.	2				4		26	1, 2, 3, 4, 5, електронні ресурси
Тема 4. Нормована годівля великої рогатої худоби 1. Годівля ремонтного молодняку великої рогатої худоби.	2				2		26	1, 2, 3, 4, 5,
Тема 5. Нормована годівля великої рогатої худоби 1. Годівля великої рогатої худоби при вирощуванні на м'ясо.	2				2		24	1, 2, 3, 4, 5, електронні ресурси
Всього	10				12		128	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Лекція, практична робота,	4	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	26
ДРН 2	Лекція, практична робота, заняття на віварії СНАУ.	4	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	26
ДРН 3	Лекція, презентація, практична робота, заняття на віварії СНАУ, виїзне заняття.	6	Опрацювання конспекту, літературних джерел, використання ПК та програмного забезпечення для виконання індивідуальної розрахункової роботи.	26
ДРН 4	Лекція, презентація, практична робота, використання програмного забезпечення	4	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуальної розрахункової роботи.	26
ДРН 5	Лекція, практична робота, використання програмного забезпечення	4	Опрацювання конспекту, літературних джерел, використання ПК та програмного забезпечення для виконання індивідуальної розрахункової роботи.	24

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальне завдання з Теми 1.	12 балів / 12%	3 семестр, 3 тиждень
2.	Індивідуальне завдання з Теми 2.	12 балів / 12%	3 семестр,

			5 тиждень
3.	Проміжна атестація: контролюючий тест.	15 балів / 15%	3 семестр, 8 тиждень
4.	Індивідуальна розрахункова робота з Теми 3.	10 балів / 15%	3 семестр, 9 тиждень
5.	Індивідуальна розрахункова робота з Теми 4.	12 балів / 12%	3 семестр, 11 тиждень
6.	Індивідуальна розрахункова робота з Теми 5.	9 балів / 9%	3 семестр, 13 тиждень
7.	Екзамен – тест множинного вибору.	30 балів / 30%	3 семестр, екзаменаційна сесія

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><6 балів</i>	<i>6-7 3балів</i>	<i>8-10 балів</i>	<i>11-12 балів</i>
Індивідуальне завдання з Теми 1	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано критичне мислення, вдумливість, викладено методологію і методику сучасних наукових досліджень в тваринництві.
	<i><6 балів</i>	<i>6-7 3балів</i>	<i>7-11 балів</i>	<i>11-12 балів</i>
Індивідуальне завдання з Теми 2	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, складено відповідно до вимог план досліджень, сформульовано робочі гіпотези та складено його схему.
Проміжна атестація	<i><10 балів</i>	<i>10-12 балів</i>	<i>12-14 балів</i>	<i>14-15 балів</i>
	Менше 6	6-7 вірних	8 вірних	9-10 вірних

3 семестр	вірних відповідей на питання тесту	відповідей на питання тесту	відповідей на питання тесту	відповідей на питання тесту
Індивідуальне завдання з Теми 3	<6 балів	6-7 балів	7-9 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано глибоке розуміння особливостей проведення експериментів на різних видах с.-г. тварин, здійснення збору та біометричної обробки та аналізу результатів досліджень.
Індивідуальне завдання з Теми 4	<6 балів	6-7 3балів	7-10 балів	10-12 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті неповністю, студент володіє матеріалом не в повній мірі	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність при оформленні звіту про виконану науково-дослідну роботу та оприлюдненні результатів наукових досліджень.
Індивідуальне завдання з Теми 5	<6 балів	6-7 3балів	7-8 балів	8-9 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання по підготовці і захисту наукової (магістерської) роботи.
Екзамен	<20 балів	20-22 балів	22-27 балів	27-30 балів

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
---	----------------------------------	------

1.	Усне опитування після вивчення тем	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над розрахунковим завданням протягом занять	Протягом семестру
3.	Усний зворотний зв'язок від викладача після виконання розрахункового завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації завдання	Безпосередньо після завершення презентації

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Проваторов Г.В., Проваторова В.О. Годівля сільськогосподарських тварин: Підручник. – Суми: ВТД: Університетська книга, 2004. – 510 с.

2. Годівля сільськогосподарських тварин : підручник / В. С. Бомко, С. П. Бабенко, О. Ю. Москалик. - Київ : Аграр. освіта, 2010. - 278 с.

3. Проваторов Г.В., Ладика В.І. та ін. Норми, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин: Довідник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2007. - 494 с

4. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник/[Ібатуллін І.І., Мельник Ю.Ф., Отченашко В.В.,та ін.];під ред. академіка НААН України І.І. Ібатулліна. – К.: 2015. – 422 с.

5. Дурст Л., Витман М. – Пер. с немецкого. – Под редакцией и с предисловием Ибатуллина И.И., Проваторова Г.В. – Винница, Нова книга, 2003. – 384 с.

6. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин /І.І.Ібатуллін, Ю.О.Панасенко, В.К.Кононенко та ін. – К., 2003. – 432 с.

7. Організація нормованої годівлі худоби у м'ясному скотарстві: практ. пос. / [Цвігун А.Т., Повозніков М.Г., Блюсюк С.М., Білозерський О.Л.]. – Кам'янець-Подільський: видавець ПП Зволейко Д.Г., 2009. – 200 с.

8. Свеженцов А.І. Нормована годівля свиней / А.І. Свеженцов, Р.Й. Кравців, Я.І. Півторак. – Львів, 2006. – 386 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

9. Годівля сільськогосподарських тварин. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для студентів 3 курсу спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» денної та заочної форми навчання, ОС «Бакалавр»/ В.В. Попсуй, В.О. Опара, О.В. Корж - Суми, 2019. -20 с.

10. Методичні вказівки, довідникові матеріали, завдання та контрольні питання до виконання лабораторних і практичних робіт з дисципліни «Годівля сільськогосподарських тварин» для студентів 3 курсу спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» денної та заочної форми навчання, ОС «Бакалавр»/ В. О. Опара, О.В. Корж, В. В. Попсуй - Суми: СНАУ, 2021. -71с.

11. Годівля сільськогосподарських тварин. Конспект лекцій для студентів 3 курсу денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.019102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОС «бакалавр» / В.О. Опара, В.В. Попсуй, О.В. Корж - Суми, 2017. -126с.

6.1.3. Електронні ресурси

1. <https://docs.dtki.ua/doc/2264-19>
2. <http://minagro.gov.ua/>
3. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
4. <http://agroua.net/>
5. <http://agrobiz.net/>
6. <http://www.af.gov.ua/>
7. <http://agrotender.com.ua/>
8. <http://books.br.com.ua/>
9. http://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка
10. <http://www.twirpx.com/>

6.2. Додаткові джерела

1. Правове регулювання тваринництва, селекційної роботи та племінної справи: 36. норм.-прав. актів станом на 1 січня 2005 року / за ред. Р. Й. Кравціва. – Львів : ПАІС, 2005. – 904 с.

2. Наукові та науково-виробничі журнали:
- Вісник аграрної науки
  - Тваринництво України
  - Пропозиція
  - Зоотехнія (рос.)

6.3. Програмне забезпечення

1. Excel.
2. Текстовий редактор Word.
3. Microsoft Office Power Point.
4. Програми щодо аналізу та розрахунків раціонів для різних видів сільськогосподарських тварин /для студентів напрямів „виробництво та переробка

продуктів тваринництва” і „ветеринарна медицина”, а також для викладачів та спеціалістів сільськогосподарських підприємств. – Суми: Сумський НАУ, 2014.